

## Vremenski rekordi na meteorološki postaji Spodnja Zaplana (566 m)

Zadnja sprememba: 1. september 2024

Temperatura zraka se meri v leseni meteorološki hišici 2 m nad tlemi. Meritve padavin so se pričele januarja 2006 in potekajo na samodejni vremenski postaji, ob snežnih padavinah pa se izvajajo s pomočjo posode in precizne tehtnice. Meritve hitrosti vetra so se pričele julija 2005 in se vršijo 6 m nad tlemi.

### Temperatura zraka

EKSTREM	VREDNOST (°C)	DATUM
Absolutna najvišja temperatura	37,1 <sup>1</sup>	8. avgust 2013
Absolutna najnižja temperatura	-18,5 <sup>2</sup>	1. marec 2005
Najvišja nočna minimalna temperatura	21,7 <sup>3</sup>	29. julij 2013
Najnižja maksimalna temperatura	-10,3 <sup>4</sup>	11. in 12. januar 2009
Najnižja poletna temperatura	2,0 <sup>5</sup>	8. junij 2005
Največja nenadna sprememba temperature	14,4 <sup>6</sup>	22. julij 2006
Najzgodnejši pojav negativne temperature	-0,1 <sup>7</sup>	29. september 2008
Najkasnejši pojav negativne temperature	-0,6 <sup>8</sup>	10. maj 2005
Najtoplejši mesec	21,7 <sup>9</sup>	avgust 2024
Najhladnejši mesec	-4,8 <sup>10</sup>	januar 2017

<sup>1</sup> Od pričetka meritev jeseni 2002. Po samodejni vremenski postaji je bilo 38,5 °C. Pred spremembo mikrolokacije vremenske postaje septembra 2021 je bil na stari lokaciji jugozahodnik šibkejši, dnevna temperatura pa nekoliko višja kot v odprti okolici. Ocenjena realna vrednost znaša okoli 37,1 °C, kolikor je bilo tistega dne izmerjeno v bližnjem mrazišču Dolinca.

<sup>2</sup> Od pričetka meritev jeseni 2002. Meritev z minimalnim alkoholnim termometrom. Od druge polovice 20. stoletja se je temperatura predvidoma spustila najnižje februarja 1956, na podlagi meteoroloških postaj Vrhnika, Planina pri Rakeku in Postojna do okoli -28 °C. Minimalna temperatura na meteorološki postaji Zaplana ni reprezentativna za širšo okolico, nočna temperatura je lahko precej nižja v nekoliko nižjih, toda poseljenih legah v okolici meteorološke postaje, še precej bolj pa se lahko ohladi v bližnjih kraških vrtačah. V mrazišču Dolinca (545 m) je bilo 20. decembra 2009 z elektronskim registratorjem temperature 2 m nad tlemi v termometriškem zaklonu izmerjeno -31,5 °C. V mrazišču Dvojček (553 m) je bilo 28. februarja 2018 po minimalnemu termometru brez zaklona -32,1 °C.

<sup>3</sup> Od pričetka meritev jeseni 2002. Upoštevano je obdobje od večera do jutra.

<sup>4</sup> Od pričetka stalnih meritev januarja 2006. Izmerjena temperatura velja za standardni klimatološki termin od 21. ure prvega do 21. ure drugega dne. V Rovtah nad Logatcem je bila od leta 1961 naprej najnižja dnevna temperatura -15,5 °C, izmerjena 8. januarja 1985. V mrazišču Dolinca se 20. decembra 2009 čez dan temperatura ni dvignila nad -15,2 °C.

<sup>5</sup> Od pričetka meritev jeseni 2002. Meteorološko poletje je trimesečje od junija do avgusta. Na Rovtah je bila od leta 1961 naprej najnižja poletna temperatura 1,4 °C 5. junija 1962. Da se je tega jutra na Zaplani temperatura morda spustila celo pod 0 °C, potrjujejo tudi nizke temperature tistega jutra na Vrhniki in v Ljubljani. V mrazišču Dolinca so bile od začetka meritev spomladi 2004 negativne temperature zabeležene že v vseh treh poletnih mesecih. Najhladnjeje je bilo 1. junija 2006 z -4,7 °C.

<sup>6</sup> Od pričetka stalnih meritev januarja 2006. Gre za nenadno ohladitev ob nevihti za 14,4 °C v dobri uri in pol. 9. aprila 2022 se je temperatura v štirih urah in pol znižala za 16 °C. V bližnjih mraziščih se kot posledica radiacijskega ohlajanja (močno znižanje temperature ponoči) ali vetra, ki premeša prizemni temperaturni obrat (močno zvišanje temperature), pojavljajo še izrazitejše temperaturne spremembe. V mrazišču Dolinca je bil od pričetka meritev (april 2004) zabeležen padec temperature za 31,3 °C med dnevom in nočjo, v eni uri pa se je ohladilo za 12,4 °C.

<sup>7</sup> Od pričetka meritev jeseni 2002.

<sup>8</sup> Od pričetka meritev jeseni 2002. Obstaja le meritev, da je bilo v obdobju od 9. do 14. maja 2005 najmanj -0,6 °C. Temperatura se je morda spustila pod ledišče tudi 13. maja.

<sup>9</sup> Od pričetka meritev leta 2006.

<sup>10</sup> Od pričetka meritev leta 2006. V Rovtah je bila najnižja povprečna mesečna temperatura zraka, -7,2 °C, izmerjena v januarju 1963.

## **Padavine**

EKSTREM	VREDNOST (mm)	ČAS
Največja letna višina padavin	2220 <sup>1</sup>	leto 2010
Najmanjša letna višina padavin	1146 <sup>2</sup>	leto 2011
Največja mesečna višina padavin	640 <sup>3</sup>	september 2022
Najmanjša mesečna višina padavin	0,4 <sup>4</sup>	december 2016
Največja 24-urna višina padavin	242,2 <sup>5</sup>	15.9.2022 20:47 – 16.9.2022 20:47
Največja urna višina padavin	88 <sup>6</sup>	2. julij 2007 14.34 – 15.34

<sup>1</sup> Na meteorološki postaji Rovte je bilo najbolj namočeno leto 1960 z 2605 mm padavin, v Logatcu pa leto 1965 z 2675 mm padavin.

<sup>2</sup> Na meteoroloških postajah Rovte in Logatec je bilo od leta 1961 naprej najbolj suho leto 2015 s 1235 mm oz. 1250 mm padavin.

<sup>3</sup> Na meteorološki postaji Rovte je bil od leta 1961 naprej najbolj namočen oktober 1992 s 611 mm padavin, v Logatcu pa avgust 1963 s 509 mm padavin.

<sup>4</sup> Na meteorološki postaji Rovte so bili od leta 1961 do 2015 trije meseci z 0 mm padavin. V nižjih legah kot je Spodnja Zaplana je zaradi pogostejše megle in jutranje rose verjetnost za vsaj majhno količino padavin večja. Padavine v rekordno suhem decembru 2016 so bile posledica taljenja slane in ivja.

<sup>5</sup> V standardnem klimatološkem 24-urnem obdobju je bila najvišja višina padavin 188,4 mm izmerjena 18. septembra 2022 ob 8. uri zjutraj in velja za zadnjih 24 ur.

<sup>6</sup> Zaradi močnih nalivov in spremljajoče toče je samodejna meteorološka postaja Zaplana predvidoma izmerila prenizko količino padavin. Istega dne je na uradni padavinski postaji Vrhnika (zahodni del mesta Vrhnika, tik pod Zaplano) padlo 181 mm padavin.

## **Sneg**

EKSTREM	VREDNOST	ČAS
Maksimalna višina snežne odeje	119 cm <sup>1</sup>	24. februar 2013
Najdaljše trajanje snežne odeje	~127 dni <sup>2</sup>	zima 2005/2006
Najkrajše trajanje snežne odeje	~34 dni <sup>3</sup>	zima 2006/2007
Najzgodnejše sneženje	4 cm <sup>4</sup>	7. oktober 2011
Najpoznejše sneženje	dež s snegom <sup>5</sup>	30. maj 2006

<sup>1</sup> Od pričetka občasnih meritev decembra 2002, izmerjeno ob 13. uri popoldne, ob standardnem terminu ob 7. uri zjutraj je bilo snega 116 cm. Od leta 1950 naprej je bilo največ snega februarja 1952, ko je bilo v Rovtah 183 cm in v Šentjoštu nad Horjulom 205 cm snega. V nekaterih mraziščih v bližini meteorološke postaje Zaplana je snega še več. Ob odjugah se sneg v mraziščih tali počasneje kot v njihovi okolici in sneg se tako postopoma kopiči, zaradi zatišnosti pa se v mraziščih nabere več snega tudi v primerih ko sneži z vetrom. Glede na snežne razmere in potek vremena v Rovtah in Logatcu je po letu 1961 v mrazišču Globoka dolina pri Jezercu (nadmorska višina 489 m) snežna odeja trikrat presegla višino dveh metrov. Ocenjena največja višina snežne odeje za april 1970 znaša 260 cm, za marec 1984 in april 1996 pa 220 cm. 24. februarja 2013 je bilo v mrazišču izmerjeno 161 cm snega.

<sup>2</sup> Podatek se nanaša na meteorološko postajo Rovte. Od leta 1961 naprej je bila v Rovtah s 145. dnevi s snežno odejo najbolj snežena zima 1968/1969. V posameznih mraziščih v okolici meteorološke postaje Zaplana lahko sneg leži še v začetku meseca maja, v novejšem času pa je bilo zabeleženih tudi več kot 150 dni s snežno odejo v posamezni zimski sezoni.

<sup>3</sup> Podatek se nanaša na meteorološko postajo Rovte. Od leta 1961 naprej je bila v Rovtah s 13 dnevi najmanj snežena zima 1989/1990.

<sup>4</sup> Na meteorološki postaji Rovte je bilo po letu 1961 najzgodnejše sneženje 19. septembra 1977.

<sup>5</sup> Popoldne je bil v okolici Logatca na 500 m nadmorske višine zabeležen dež s snegom. Glede na podatke o temperaturah, padavinah in vetrovnosti v Rovtah je bil v najvišjih predelih Zaplane na 800 m višine pri temperaturi med 2 in 3 °C dež s snegom mogoč v noči na 10. junij 1974 in v noči na 3. junij 1962.

#### Veter

EKSTREM	VREDNOST (km/h)	DATUM
Največja izmerjena hitrost vetra	62 <sup>1</sup>	6. avgust 2017

<sup>1</sup> Vetromer meri vsakih 14 sekund in ne zabeleži vseh sunkov vetra. Najvišje hitrosti vetra so bile ob nevihtah. Najvišja hitrost vetra je bila tako ob pustošenju tornada čez severni del Notranjske 23. avgusta 1986. Ocene hitrosti vetra v ožjem pasu vrtinca se gibljejo med 60 in 100 m/s (216 - 360 km/h). Od pričetka delovanja meteorološke postaje jeseni 2002 se je močan jugozahodni veter pojavil 16. novembra 2002, 11. januarja 2016 in 11. decembra 2017, 23. novembra 2005, 5. marca 2015 in 23. marca 2016 močan vzhodni veter, 30. novembra 2009 močan južni veter, 10. marca 2017 močan severni veter, 29. junija 2005, 29. julija 2013, 21. avgusta 2014 in 6. avgusta 2017 pa močan nevihtni piš.

Viri podatkov:

- digitalni arhiv meteoroloških podatkov ARSO (meteo.si)
- Meteorološki letopis 2007, <http://meteo.arso.gov.si/met/sl/climate/>
- opis meteoroloških postaj Logatec in Rovte, <http://meteo.arso.gov.si/met/sl/climate>
- Ujma 23. avgusta 1986 na Notranjskem, revija UJMA
- Obilno sneženje in debela snežna odeja od 20. do 24. februarja 2013 – poročilo ARSO

Pripravil: Martin Gustinčič